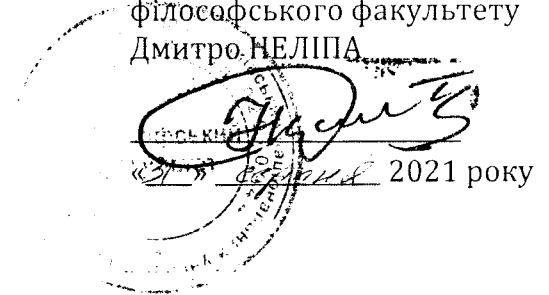

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра історії філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
Філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА

«31» грудня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ ХІХ-ХХ СТ.

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	033 Філософія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Філософія
спеціалізація	-
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	VII
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Варениця Ольга Петрівна, к.ф.н., доцент кафедри історії філософії

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (Т. Москалик) «31» жовтня 2022 р.
на 202__/202__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 202__ р.

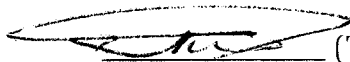
КИЇВ - 2021

Розробники: Варениця Ольга Петрівна, к.філос.наук, доцент кафедри історії філософії; Ільїна Галина Володимирівна, д.філос.наук, доцент кафедри історії філософії

Затверджено

«30» серпня 2021 р.

Зав. кафедри історії філософії

 (Тарас КОНОНЕНКО)

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31 . 08 . 2022р.

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** полягає у формуванні у студентів систематичних знань у сфері філософської історіографії XIX-XX століття та визначенні засадничих методологічних принципів історико-філософського дослідження.

2. **Вимоги до вибору навчальної дисципліни:**

- 1) До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** історію західної філософії, її періодизацію, бути ознайомленими з філософськими системами кантіанства, гегельянства, неокантіанства та марксизму, а також головними напрямками філософії XX ст.
- 2) **Вміти** аналізувати інформацію, застосовувати загальнологічні прийоми і методи пізнання та міркування. Використовувати основні форми письмової та усної презентації результатів навчання (виконувати письмові аналітичні завдання, писати есеї та реферативні огляди літератури, робити доповіді з мультимедійними презентаціями).
- 3) **Володіти елементарними навичками** пошуку та систематизації інформації, оцінювання джерел інформації, навичками активного слухання, загальними засадами аргументації та рефлексивного читання філософських текстів.

3. Анотація навчальної дисципліни: навчальна дисципліна *«Історико-філософські концепції XIX-XX століття»* належить до переліку вибіркових дисциплін та викладається у сьомому семестрі підготовки бакалаврів напряму «Філософія» спеціалізації «Історія філософії та логіки». Дисципліна знайомить студентів з основними напрямками розвитку філософської історіографії XIX та XX століття з врахуванням їх впливу на європейську інтелектуальну історію та на сучасну філософську думку. Провідні тенденції розвитку історико-філософських концепцій XIX століття розглядаються на основі кантіанських, гегельянських, неокантіанських історико-філософських проектів, визначається вплив марксизму на становлення радянської «історико-філософської науки» в контексті її сучасної критики. Визначаються головні методологічні принципи та особливості томістичного, аналітичного, екзистенційного, герменевтичного та постмодерністського підходів в інтерпретації історії філософії. Послідовно розглядаються специфіка постановки та розв'язання теоретико-методологічних проблем історико-філософської науки в історико-філософських концепціях XX ст.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати систематичне знання щодо генези та розвитку історії філософії як науки, основних методологічних проблем філософської історіографії від XIX століття до нашого часу; ознайомити студентів із найбільш впливовими історико-філософськими концепціями та актуальними проблемами історії філософії. У результаті навчання студенти мають водночас засвоїти головні теоретичні здобутки історико-філософських концепцій, представлених в межах даної дисципліни, а також критично й аналітично використовувати отримані знання у власних дослідницьких проектах.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ФК 13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

ФК 14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Генеzu філософської історіографії від доби Відродження до XIX століття	Лекції, самостійна робота	Індивідуальне завдання, підсумкова контрольна робота	5
1.2	Історико-філософські проекти кантіанців, гегельянців та неокантіанців у контексті становлення класичних німецьких філософських історіографій	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, участь у дискусії, індивідуальне завдання, підсумкова контрольна робота	10
1.3.	Історико-філософські проекти марксизму у контексті їх впливу на формування радянської «історико-філософської науки» та її пострадянської критики	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, участь у дискусії, індивідуальне завдання, підсумкова контрольна робота	5
1.4.	Історіографію досліджень ключових історико-філософських концепцій XX століття	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, участь у дискусії, історико-філософський практикум, підсумкова контрольна робота	5
1.5	Особливості формування	Лекції,	Усні доповіді,	5

	історико-філософських проектів XX століття та їх стосунок до історико-філософської науки XIX століття	семінари, самостійна робота	участь у дискусії, історико-філософський практикум, підсумкова контрольна робота	
1.6.	Головні методологічні принципи томістичного, аналітичного, екзистенційного, герменевтичного та постмодерністського підходів в інтерпретації історії філософії	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, участь у дискусії, історико-філософський практикум, підсумкова контрольна робота	10
	Вміти:			
2.1	Ідентифікувати та артикулювати основні проблеми співвідношення філософії та історії філософії, висловлювати та аргументувати власне ставлення до ключових тем і проблем історії філософії	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, участь в обговоренні, історико-філософський практикум, підсумкова контрольна робота	6
2.2	Рефлексивно читати, інтерпретувати та коментувати тексти з історико-філософської проблематики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, історико-філософський практикум	6
2.3	Висловлювати незгоду і критикувати позиції на засадах етичних норм і у відповідності до цінностей інтелектуальних дискурсів	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	4
2.4	Виявляти історичний та соціокультурний контекст, в якому формувалися історико-філософські концепції	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	4
	комунікація:			
3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	4
3.2	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, опрацювання нових історико-філософських	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, підготовка есею	4

	досліджень під час підготовки до семінарських занять та написання самостійних робіт			
3.3	Представляти результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, есеїв, практикумів, презентацій	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація індивідуальної самостійної роботи	4
3.4	Взаємодіяти з колегами та викладачем у процесі підготовки завдань, вміти слухати та активно задавати запитання, аргументувати власну точку зору в дискусії на основі соціальної відповідальності та у відповідності до цілей комунікації. Брати участь у фахових дискусіях під час аудиторної роботи	Лекції, семінари	Усні доповіді, участь у дискусіях, запитання на лекціях	4
	автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно визначати найбільш ефективні форми інформаційно-пошукової роботи, ефективні засоби виконання самостійного завдання, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Індивідуальне завдання, історико-філософський практикум	8
4.2	Самостійно виконувати поточні та підсумкові завдання, самостійно шукати та опрацьовувати літературу у відповідності до загальноприйнятих правил академічної доброчесності; відповідально обирати методи дослідження	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, історико-філософський практикум, індивідуальне завдання	8
4.3	Критично ставитися до джерел інформації та висловлювати свої думки на засадах соціальної відповідальності та етики ділового спілкування	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, обговорення есеїв, історико-філософський практикум, індивідуальне завдання	8

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (не обов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3
	Програмні результати навчання																
ПРН 1. Розуміти сенс філософії, її місце в системі культури.	+	+	+	+	+	+	+										
ПРН 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.		+	+		+	+	+	+									
ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.						+	+	+	+	+						+	+
ПРН 10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.							+	+		+		+				+	
ПРН 17. Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії							+	+					+		+	+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання** 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1-2.4); (**комунікація** 3.1-3.4); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.2, 4.3 – 24 / 40 балів
2. **Самостійна робота №1 (написання есею):** РН 3.2, 3.3, 4.3 – 4 / 10 балів
3. **Самостійна робота №2 (індивідуальна самостійна робота):** РН 1.1-1.3, 3.3, 4.1-4.3 – 10 / 15 балів
4. **Самостійна робота №3 (історико-філософський практикум):** РН – 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 4.1, 4.2, 4.3 – 10 / 15 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійні роботи (написання есею, індивідуальна самостійна робота, історико-філософський практикум). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До тем: 2 - 8, 9 - 14; протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«3» x 8 = 24	«5» x 8 = 40
	Самостійна робота	Написання та обговорення есеїв за фільмом «Карл Ясперс - автопортрет» (Додаток самостійної роботи студента). Термін виконання роботи – до кінця листопада	«4» x 1 = 4
	До тем 2-8: Підготовка та презентація результатів індивідуальної самостійної роботи	«10» x 1 = 10	«15» x 1 = 15

	<p>за матеріалами джерел:</p> <p>1. Models of the History of Philosophy: From Its Origins in the Renaissance to the "Historia Philosophica" / ed. by F. Bottin and others. Springer-Science+Business Media, B.V. Springer, 1993.;</p> <p>2. Models of the History of Philosophy. Vol. II: From the Cartesian Age to Brucker / ed. by G. Piaia, G. Santinello, 2011.;</p> <p>3. Models of the History of Philosophy. Vol. III: The Second Enlightenment and the Kantian Age / ed. by G. Piaia, G. Santinello, 2015.</p> <p>Теми на вибір. (Додаток самостійної роботи студента). Термін виконання роботи – до середини жовтня.</p>		
	<p>До тем 9-14. Історико-філософський практикум (Додаток самостійної роботи студента). Термін виконання роботи – до кінця листопада.</p>	«10» x 1 = 10	«15» x 1 = 15
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-14	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу,

3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності,

1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не спирається на необхідну навчальну літературу. У відповіді є суттєві

неточності;

Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію;

2. Самостійна робота №1 (написання есею):

10-9 – балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість написаного есею;

8-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність написаного есею; Допускаються несуттєві неточності;

6-4 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності;

3-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

3. Самостійна робота №2 (індивідуальна самостійна робота), самостійна робота №3 (історико-філософський практикум):

15-12 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / історико-філософського практикуму,

11-8 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / історико-філософського практикуму. Допускаються несуттєві неточності,

7-4 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності,

3-0 балів – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

4. Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість підсумкової контрольної роботи.

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову

літературу, демонструє самостійність та достовірність підсумкової контрольної роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Історико-філософські концепції XIX століття				
1.	Тема 1. Філософський канон та історія філософії: вступ до курсу.	2		
2.	Тема 2. Розвиток філософської історіографії у XV-XVIII століттях.	2	2	2
3.	Тема 3. Просвітницькі історико-філософських концепції кінця XVIII – початку XIX століть.	2	2	4
4.	Тема 4. Кантіанські історико-філософські проекти.	2	2	4
5.	Тема 5. Історія філософії Г. Гегеля.	2	2	4
6.	Тема 6. Проблема «кінця історії філософії» в історико-філософських концепціях XIX століття.	2	1	6
7.	Тема 7. Історико-філософські концепції неокантіанства.	2	1	6
8.	Тема 8. Історико-філософські концепції марксизму в контексті їх впливу на радянську «історико-філософську науку» та її пострадянську критику.	2	2	6
	Презентація індивідуальної самостійної роботи на обрану тему.		2	16
Частина 2. Історико-філософські проекти XX ст.				
9.	Тема 9. Історико-філософські концепції XX століття	2	2	4
10.	Тема 10. Томістичний підхід в інтерпретації історії філософії	2	2	4
11.	Тема 11. Аналітична філософія та історія філософії	2	2	4
12.	Тема 12. Екзистенційна концепція історії філософії	2	2	2
	Написання та обговорення есеїв за фільмом «Карл Ясперс - автопортрет»		2	6
13.	Тема 13. П.Рікер: герменевтичний підхід до історії філософії.	2	2	4
14.	Тема 14. Постмодерністська децентрація історико-філософського процесу	2	2	4
15.	Індивідуальна самостійна робота – Історико-філософський практикум			16
16.	Підсумкова контрольна робота	2		
	ВСЬОГО	30	28	92

Загальний обсяг **150 год.**, в тому числі:
Лекцій – **30 год.**

Семінари – **28 год.**

Самостійна робота – **92 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна (Базова):

1. Горський В.С., Кушаков Ю.В., Табачковський В.Г. Дослідження історії історико-філософської науки (до 25-річчя заснування нового історико-філософського напрямку) // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: філософія, політологія. – 2006. – №81-83. – С. 15–21.
2. Дільтей В. Історія молодого Гегеля. Віндельбанд В. Відновлення гегельянства / Пер. з нім.: О.Литвиненко; Наук.ред. Ю.Кушаков. К., 2008.
3. Кононенко Т. П. До питання структурної відповідності базової теорії викладання освітньому середовищу (філософія та історія філософії). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2004. №66-67. С. 49.
4. Рассел Б. Історія західної філософії. – К.: Основи, 1995.
5. Рікер П. Історія та істина. – К.: Вид. дім «KM Academia»; Ун. вид-во «Пульсари» 2001.
6. Татаркевич В. Історія філософії: Т.3: Філософія ХІХ ст. і новітня. / Пер. з пол. О.Гірний. – Львів: Свічадо, 1999.
7. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ: Орії, 1992.
8. Models of the History of Philosophy: From Its Origins in the Renaissance to the “Historia Philosophica” / ed. by Francesco Bottin, Luciano Malusa, Giuseppe Micheli, Giovanni Santinello, Ilario Tolomio. Springer-Science+Business Media, B.V. Springer, 1993.- 500 p.
9. Anderson D. The Death of God and Hegel’s System of Philosophy // Sophia. 1996. #35 /1. 1-12.
10. Derrida, J. The Other Heading: Reflections on Today’s Europe. Bloomington: Indiana University Press, 1992. 192 p.
11. Glendinning, S. Europe: A Philosophical History, Part 1. The Promise of Modernity. London and New York: Routledge, 2021. 328 p.
12. Glendinning, S. The Idea of Continental Philosophy. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. 208 p.
13. Models of the History of Philosophy. Volume II: From the Cartesian Age to Brucker / ed. by G. Piaia, G. Santinello, 2011. – 604 p.
14. Models of the History of Philosophy. Volume III: The Second Enlightenment and the Kantian Age / ed. by G. Piaia, G. Santinello, 2015.- 1000 p.
15. Mulhall S. Philosophical Myths of the Fall. Princeton: Princeton University Press. 2000. 204 p.
16. Rorty R. The historiography of philosophy: four genres // Philosophy in history. Essays o the historiography of philosophy. - Cambridge University Press, 1984. - pp. 49-76. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bookzz.org/md5/3423D4746994F67D3A5F1C4DF77C11C6>

Додаткова:

1. Енциклопедія постмодернізму / За ред Ч. Вінквіста та В. Тейлора. – К. : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003.
2. Ільїна Г. В. Літературні форми і жанри філософських текстів // Гілея. 2016. Вип.115 (№12). С.278-281.
3. Ільїна Г. В. «Мертвий білий чоловік»: ревізія західного канону в американській філософії // Історія філософії та історії філософії. Тези 13-ої Міжнародної

- наукової конференції "Філософія: нове покоління" / Київ, НаУКМА, 1-2 листопада 2018 року / К.: Університетське видавництво "Пульсари", 2019. С. 33-35.
4. Історія філософії: Словник / За ред. В.І. Ярошовця. – К.: Знання України, 2012.
 5. Кант І. Критика чистого розуму. – К.: Юніверс, 2000. – 504 с.
 6. Кушаков Ю. В. Нариси з історії німецької філософії Нового часу. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 572 с.
 7. Крічлі С. Вступ до континентальної філософії. – К.: Стилос, 2008.
 8. Рьод В. Шлях філософії: ХІХ-ХХ століття. – Пер. з нім. В. Терлецького та О. Ведрова. – К.: Дух і літера, 2009. – 388 с. ("Сучасна гуманітарна бібліотека").
 9. Секундант С. Проблема традиції в історії філософії й історіографії філософії [Електронний ресурс]. – URL: http://liber.onu.edu.ua/pdf/filos_trad%20konf2017.pdf.
 10. Хома О. І. Історія зарубіжної філософії в радянській Україні: радянська «ризом» // Філософська думка. 2009. Вип. 3. С.32-39.
 11. Breazeale D. Fichte's Conception of Philosophy as a "Pragmatic History of the Human Mind" and the Contributions of Kant, Platner, and Maimon. Journal of the History of Ideas 62, no. 4 (2001): 685-703. doi:10.2307/3654334.
 12. From Hegel to Windelband. Historiography of Philosophy in the 19th century / ed. by G.Hartung, V.Pluder. – Berlin/Boston: De Gruyter, 2015. – 247 p.
 13. Mroz T. Reply to the Paper "National Philosophy as a Subject of Comparative Research". Sententiae, 2018. 37 (1), P. 130-135.
 14. Rudenko S. History of Ukrainian Philosophy: Teaching and Evaluation Methodology // Future Human Image, 2018, Vol.10. P. 85-91.
 15. Yosypenko S., Rudenko S. National Philosophy as a Subject of Comparative Research. Sententiae. 2018. 37:1. С.120-129.
 16. Zweerde E. Soviet Historiography of Philosophy. Istoriko-Filosofskaja Nauka. Springer, 1997. 295 p.

Інтернет ресурси:

1. A history of philosophy : Copleston, Frederick C. (Frederick Charles), 1907-1994 : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive <https://archive.org/details/historyofphiloso08copl>
2. A history of western philosophy, and its connection with political and social circumstances from the earliest times to the present day : Russell, Bertrand, 1872-1970, author : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive https://archive.org/details/historyofwestern0000russ_c7x3/mode/2up
3. A Hundred Years Of Philosophy : Passmore, John : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.135724/page/n12/mode/1up>
4. Recent philosophers : Passmore, John Arthur. dn : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive <https://archive.org/details/recentphilosophe00pass/mode/2up>